

НАЦІОНАЛЬНА НАУКОВА
МЕДИЧНА БІБЛІОТЕКА УКРАЇНИ

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА ЛЬВІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ ДАНИЛА ГАЛИЦЬКОГО
СЕКЦІЯ ПРАЦІВНИКІВ МЕДИЧНИХ БІБЛІОТЕК
УКРАЇНСЬКОЇ БІБЛІОТЕЧНОЇ АСОЦІАЦІЇ

МЕДИЧНІ БІБЛІОТЕКИ УКРАЇНИ В ГЛОБАЛІЗОВАНОМУ СВІТІ НАУКИ, ОСВІТИ ТА КУЛЬТУРИ

МАТЕРІАЛИ

*Міжнародної науково-практичної конференції
16-17 травня 2019 року*

Київ – Львів

ЗМІСТ

ВІТАЛЬНЕ СЛОВО

<i>Зіменковський Борис Семенович</i>	5
Медичні бібліотеки України: тенденції трансформації, як ознака часу <i>Відьма Аурелія Вячеславівна</i>	7
The influence of the Habsburg monarchy on the educational landscape in Galicia using the subjects of medicine and natural sciences as an example <i>Daniela Angetter-Pfeiffer, Marta Nadruga</i>	11
The influence of the Habsburg monarchy on the educational landscape in Galicia using the subjects of medicine and natural sciences as an example <i>Krzysztof Królikowski</i>	17
Етичний аспект культури бібліотечного спілкування <i>Захарова Наталія Борисівна</i>	21
Бібліотека ВНМУ ім. М. І. Пирогова: формат взаємодії та партнерства <i>Кравчук Неліна Миколаївна, Мельник Майя Ігорівна</i>	25
Міжнародні стандарти діяльності бібліотек: європейські можливості та українські реалії <i>Солоіденко Галина Іванівна</i>	33
Медичні бібліотеки України: переформатування діяльності <i>Науменко Світлана Михайлівна</i>	37
Зміна функцій обласної медичної бібліотеки в епоху трансформацій соціальних інформаційних потреб: ризики та проблематика <i>Нікоріч Лариса Траянівна</i>	43
Формування іміджевої політики сучасної медичної бібліотеки <i>Кулієва Тамара Володимирівна</i>	47
Проблемні питання комплектування бібліотечних фондів науковими медичними книгами <i>Киричок Ірина Василівна, Неговелова Оксана Анатоліївна, Красюкова Оксана Олександрівна</i>	50
Військова медицина: новий напрям співпраці національної наукової медичної бібліотеки України з військово-медичними фахівцями <i>Пасько Ірина Володимирівна</i>	55
Бібліотечний супровід науковця: активна трансформація відповідно до вимог часу <i>Цимбал Валентина Іванівна</i>	60
Громадське здоров'я, як невід'ємна складова діяльності медичної бібліотеки – сучасного навігатору свідомого формування індивідуального та колективного здоров'я суспільства <i>Пірог Алла Медіхатівна</i>	64
Глобальні виклики майбутнього для українських бібліотек <i>Кірішева Олена Миколаївна</i>	67

БІБЛІОТЕЧНИЙ СУПРОВІД НАУКОВЦЯ: АКТИВНА ТРАНСФОРМАЦІЯ ВІДПОВІДНО ДО ВИМОГ ЧАСУ

Валентина Іванівна Цимбал

*Директор бібліотеки ВДНЗ України «Буковинський державний
медичний університет», м. Чернівці*

Анотація. У доповіді обґрунтовується необхідність активного впровадження нових й удосконалення наявних бібліотечних послуг для науковців з ініціативи бібліотеки відповідно до вимог часу та згідно із запитами науковців.

Ключові слова: бібліотечний супровід науковця, нові бібліотечні послуги, удосконалення бібліотечних послуг, запити науковців, активна трансформація.

В сучасних умовах глобалізації основне завдання науковця — проведення ґрунтовних наукових досліджень з метою отримання цінних для української й світової науки результатів. У такому контексті важливою функцією бібліотеки є бібліотечний супровід науковця, що максимально охоплює увесь спектр можливих видів інформаційної й супутньої допомоги.

При організації бібліотечного супроводу визначальним орієнтиром для бібліотеки, передусім, має бути сам науковець. Питання, з якими звертаються науковці, мають аналізуватися і, у разі їх компетентнісної належності й повторюваності, — обов'язково ставитися в основу нових бібліотечних послуг. Нові послуги повинні запроваджуватися бібліотекою відповідно до вимог часу і при відсутності відповідних звернень науковців, якщо це спростить і покращить роботу останніх. Наявні бібліотечні послуги мають модифікуватися й удосконалюватися з метою підвищення їх якості і затребуваності, адже науковці можуть не здогадуватися про потенційну можливість отримання цих послуг у бібліотеці.

Оновлення бібліотечних послуг повинно здійснюватися бібліотекою на основоположному принципі активної трансформації, що передбачає миттєве реагування на нові запити науковців й нові вимоги часу. Саме таким принципом керується бібліотека БДМУ.

Традиційною послугою нашої бібліотеки для науковців завжди був пошук наукових документів у власних бібліотечних каталогах. З 2000 року такий пошук здійснювався виключно у приміщенні бібліотеки через систему «Liber Media». Проте, усвідомлення необхідності оперативного отримання науковцями інформації у зручній для них час зумовило впровадження у бібліотеці АБІС «ІРБІС 64», яка дозволила зробити електронний каталог відкритим і доступним. У даний час на сайті бібліотеки цілодобово функціонує WEB ІРБІС з сімома базами даних: «Книги», «Періодичні видання», «Дисертації та автореферати», «Нововведення у сфері охорони здоров'я», «Фонд рідкісних видань», «Електронна навчальна література», «Публікації засновників кафедр БДМУ» й опціями багатоаспектного пошуку за різними критеріями. У такий спосіб традиційна послуга бібліотеки трансформувалася у нову, прогресивну форму — дистанційне самообслуговування.

Звичною послугою бібліотеки є також документальне обслуговування науковців, що полягає у забезпеченні їх якісними книгами, періодичними виданнями й іншими документами. Розуміння необхідності доступу науковців до сучасних іноземних наукових видань стало підставою для відповідного комплектування фонду. Протягом останніх двох років придбано 50 примірників сучасної англійської літератури з різних галузей медицини авторитетних зарубіжних видавництв «Elsevier» («Saunders»), «Thieme», «Mosby», «Lippincott Williams & Wilkins» і передплачено 6 авторитетних іноземних журналів: «Science», «Nature», «International Journal of Cardiology», «Surgery», «Lancet Oncology», «Nature Clinical Practice Oncology» з високим імпаکت-фактором.

Послуга документального обслуговування науковців була удосконалена і в читальних залах бібліотеки був налаштований on-line доступ до електронних варіантів вказаних вище іноземних книг й додаткових до них мультимедійних матеріалів, розміщених на інтернет-ресурсах відповідних видавництв.

З метою забезпечення комфортної роботи науковців у минулому році бібліотека облаштувала новий читальний зал наукової літератури з відкритим доступом, у якому організований вільний доступ до фонду.

В контексті глобалізації науки перед бібліотеками у даний час особливо гостро постає питання організації доступу науковців до

світових інформаційних ресурсів. Нашою бібліотекою систематично надаються тестові доступи до різних баз даних. Проте, з метою досягнення вищого рівня інформаційного забезпечення науковців бібліотекою почали вживатися заходи щодо отримання стабільних ліцензійних доступів. У 2017 році для науковців був передплачений ліцензійний доступ до наукометричної бази даних «Web of science». Упродовж кількох місяців 2018 року (з метою визначення бази даних для придбання річного ліцензійного доступу у 2019 році) науковцям надавався тестовий доступ до 17 повнотекстових і реферативних баз даних світового інформаційного ресурсу EBSCO. Сподіваємося, що у 2019 році фінансова ситуація дозволить бібліотеці одержати для науковців повноцінний доступ до необхідної повнотекстової бази даних.

Важливим напрямом роботи нашої бібліотеки є інформування науковців через бібліотечний сайт, яке постійно удосконалюється. У розділі «Фонди бібліотеки» науковець, зокрема, може знайти актуальну інформацію про нові надходження книг, періодичних видань, наукових робіт, авторефератів дисертацій, інформаційних листів. На сторінках «Світові бази даних з медицини», «Електронні медичні бібліотеки», «Показчик сайтів медичної періодики», «Медичні бібліотеки on-line» розділу «Інформаційні ресурси» розміщується інформація про інтернет-ресурси й гіперпосилання на них, що полегшує роботу науковців. У розділі «Науковцю» користувачі можуть знайомитися з порядком присвоєння вчених звань, вимогами до оформлення дисертацій, переліками наукових фахових видань України (у т. ч. електронних), національними стандартами. В минулому році розділ доповнений інформацією про українські періодичні видання, що індексуються у міжнародних наукометричних базах даних; гіперпосиланнями на сайти проектів «Наукова періодика України» й «Наукові конференції України»; мультимедійними презентаціями «Особливості формування іміджу науковця» й «Масиви науково-медичної інформації».

Значну увагу бібліотека приділяє діючим електронним сервісам для науковців: «Віртуальна довідка», «Визначення індексу УДК та авторського знака для документів», «Перевірка документів на наявність плагіату», «Переклад анотацій до статей англійською мовою», «Електронний міжбібліотечний абонемент».

З ініціативи бібліотеки у 2018 році запропоновані нові електронні сервіси: «Допомога науковцю в наукометрії», «Оформлення та перевірка бібліографії», «Комплектування фонду». Перший сервіс передбачає надання консультацій щодо роботи з наукометричними ресурсами, користування системами управління бібліографічною інформацією, визначення авторитетних журналів за спеціалізацією науковця для публікації статей, підготовки й підвищення рівня цитованості наукових публікацій тощо. Другий сервіс спрямований на оформлення та перевірку правильності оформлення бібліографічних посилань і бібліографічних списків у підготовлених науковцями книжкових виданнях, статтях і наукових роботах. Третій сервіс запроваджений з метою вивчення потреб науковців у науковій літературі.

Нещодавно, з урахуванням звернень науковців, електронний сервіс «Оформлення та перевірка бібліографії» був модифікований у «Оформлення та перевірка бібліографії й вебліографії», що розширило сферу його застосування.

У поточному році, з власної ініціативи, у рамках електронного сервісу «Віртуальна довідка» бібліотекою для науковців запропонована нова послуга — пошук у відкритих електронних каталогах інших бібліотек.

Удосконалюється робота бібліотеки і щодо наочного інформування науковців: з використанням сучасної інфографіки виготовляються масштабні інформаційні стенди, друкуються міні-буклети з QR-кодами, експонуються актуальні виставки наукового спрямування. Приміром, минулого року були виготовлені і встановлені у читальних залах два великі стенди «Сім кроків до якісної публікації» й «Оформлення бібліографічних посилань» (у т. ч. згідно з Vancouver Style).

Для науковців проводяться різні форми інформаційно-освітніх заходів (у т. ч. виїзні на кафедри) й надаються індивідуальні консультації.

Найвищим визнанням успішності роботи нашої бібліотеки є схвальні відгуки науковців, які розміщуються навіть на сайтах кафедр.

Отже, не просто трансформація, а активна трансформація має бути основоположним принципом у бібліотечному супроводі науковця.